

Innoveren & renderen

08 DIGITAAL
ADVISEREN

14 KOM JIJ NAAR
DE OPEN DAG?

24 VEILIGHEID
OP HET BOERENERF

CZAV MAGAZINE

JUNI 2022

Een boodschap voor de beleidsmakers

Voorwoord

We bevinden ons in een turbulente tijd. Het menselijk leed dat wordt veroorzaakt door de inval van Rusland in Oekraïne is enorm. Deze oorlog, waarvan het eind nog niet in zicht lijkt, overstijgt de huidige actualiteiten. Het heeft verstreckende gevolgen voor de wereld, voor Europa en ook voor Nederland op zowel korte, middellange als lange termijn. Dat is een garantie die ik u nu wel durf te geven.

De gevolgen van deze oorlog zijn voor niemand te overzien, ook niet voor de grondgebonden land- en tuinbouw. CZAV heeft er de financiële middelen, en strategische verbindingen met leveranciers en afnemers, voor kunnen aanwenden om over voldoende producten te kunnen beschikken. Dat is de kracht van uw sterke coöperatie, waar we trots op zijn. Ook de ontwikkelingen op de graanmarkt kunnen met de flexibiliteit in het afzetsysteem bij CZAV goed worden opgevolgd. Cebeco Granen is een prima post gebleken om de pool te managen. Bovendien is het succesvol dat het jarenlange kwaliteitsprogramma dat CZAV in de graanafzet hanteert, heeft geleid tot het project Nedertarwe. Nedertarwe kreeg de aandacht van de minister op de recente granendag.

Normaliter corrigeren 'markten en beurzen' veranderingen in vraag en aanbod van agrarische producten en grondstoffen. Echter als door zo'n disruptie ook de spelregels van de internationale handel worden gewijzigd, is een reactie van

degenen die 'onze spelregels' opstellen zeker op zijn plaats.

Het is dus aan de beleidsmakers in Brussel en Den Haag om te reageren op deze nieuwe realiteit. Dit terwijl de inkt van het regeerakkoord, de Farm to Fork-strategie en van de Green Deal nog nauwelijks opgedroogd is. Overigens heeft CZAV met haar Integrated Crop Management (ICM)-aanpak en een goed assortiment plantversterkers en bladmeststoffen stappen gezet om antwoorden op deze strategie te bieden aan de leden. In georganiseerd verband brengt CZAV ook de risico's van de Farm to Fork-strategie in beeld en dringt aan op antwoorden waar, hoe en door wie die gedragen gaan worden.

Over het vasthouden aan de Farm to Fork-strategie en de Green Deal is nu al onenigheid ontstaan tussen de lidstaten. Nederland kiest ervoor eraan vast te houden. Hieruit kan ook worden opgemaakt dat aan de agrarische thema's in het regeerakkoord weinig zal worden gesleuteld. Het gaat hier om een tiental thema's die ik ook al heb genoemd tijdens de digitale Algemene Ledenvergadering. De thema's vormen deels een bedreiging alsook een kans voor het verdienmodel van onze sector.

Zeker de thema's waarbij op korte termijn ons verdienmodel kan verbeterd worden, zouden nu de absolute prioriteit

moeten krijgen. Immers de enorme prijsstijgingen van de inputkosten zoals (organische) meststoffen, brandstoffen en elektra, zijn voor onze sector veel moeilijker door te belasten dan voor de 'machtige' schakels verderop in de keten.

Hoewel onbewerkte organische mest prima geschikt is voor toepassing in onze sectoren, is de recente Europese eensgezindheid over het Nederlandse plan om dierlijke meststoffen en organische reststromen te gaan verwerken tot strooibare meststoffen hoopvol. Goed voor het verdienmodel van de agrarische sector en geheel passend bij een aantal agrarische thema's die genoemd worden in het regeerakkoord.

Door innovaties in de mestverwerking kan de Nederlandse veestapel eraan bijdragen dat ons land minder afhankelijk wordt van Russisch gas. Voor deze boodschap moeten beleidsmakers in deze bijzondere tijden toch wel gevoelig zijn?

Dik Kruijthoff

Voorzitter RvC

Onkruidbeheersing

Wat is de beste onkruidstrategie in suikerbieten en cichorei?

CZAV doet al jaren onderzoek naar toekomstbestendige teeltsystemen volgens de ICM-aanpak. Onkruidbeheersing is daar een onderdeel van. Ook dit groeiseizoen doet CZAV weer onderzoek naar geïntegreerde strategieën, onder andere in de suikerbieten en cichorei. Dit jaar werken we samen met een initiatief van Cosun: Groeikracht. Samen met Cosun Beet Company, IRS en Sensus is op het Zeeuwse Zuid-Beveland een platform ingericht waarin uiteenlopende onkruidbeheersingsstrategieën worden beproefd.

Onkruidplatform

De proeven in zowel de suikerbieten als de cichorei kennen een vergelijkbare opzet. In praktische stroken liggen er objecten met bodemherbiciden aan de basis, direct gevolgd door volledig mechanische toepassingen. In andere objecten worden verschillende na-opkomstbespuitingen uitgevoerd alvorens de mechanische bewerkingen de strategie voltooien. Zelfs objecten zonder chemie zijn te vinden op het platform.

Toekomstbestendig

Adviseurs Frans Deijkers en Ruud Janssens zijn nauw betrokken bij het onkruidplatform en zijn positief

over de opgedane ervaringen. Frans Deijkers vertelt: “Op het platform liggen verschillende strategieën waarmee we ook in de toekomst in staat zijn het onkruid te kunnen beheersen. De combinatie van bodemherbiciden aan de basis met aanvullende mechanische toepassingen zoals veertandeggen en precisieschoffels lijken robuuste systemen.” Ook Ruud Janssens is enthousiast over de tot dusver behaalde resultaten: “Waar we met traditionele chemische schema’s al jaren goed kunnen werken onder wisselende weersomstandigheden, is dat bij de mechanische toepassingen tot nog toe vooral een kwestie van veel ervaring opdoen. Toch constateer ik dat we samen in toenemende mate in staat zijn deze technieken succesvol in te zetten. Dat stemt ons hoopvol voor de toekomst.”

Krachten bundelen

Hoewel de onkruidbeheersing nog niet volledig afgerond is, zijn alle deelnemende partijen nu al enthousiast over de behaalde resultaten. Ook de samenwerking tussen de verschillende partijen maakt het platform erg leerzaam. “Het unieke aan dit platform is dat we de kennis over de hele breedte benutten om tot succesvolle strategieën te komen. Naast de kennis van Cosun Beet

CZAV doet al jaren onderzoek naar geïntegreerde strategieën. Dit seizoen doen we onder andere onderzoek in de suikerbieten en cichorei.

Company, CZAV, IRS en Sensus wordt ook de input van machinefabrikanten meegenomen. De wisselwerking die ontstaat, mede door dit initiatief, is waardevol voor de toekomst”, volgens Janssens.

Stappen zetten

Door verschillende bijeenkomsten te organiseren worden telers betrokken bij dit platform. Zo kunnen telers met eigen ogen zien hoe de resultaten van verschillende ICM-objecten zich verhouden tot de referentieobjecten. Deijkers gaat verder: “Door telers in het veld bij de toepassingen en resultaten te betrekken, zien ze zelf de haalbaarheid van de verschillende strategieën. Het is mooi om te zien dat telers ook enthousiast worden van dit soort demo's. Zo kunnen we samen stappen zetten.”

Cichoreionkruidplatform

Afgelopen seizoen heeft CZAV samen met Sensus

ook een cichoreionkruidplatform aangelegd. De resultaten daarvan zijn afgelopen zomer aan onze telers in het veld getoond. Bij de oogst is ook de opbrengst van de verschillende objecten vastgesteld. Deze resultaten zijn tijdens onze online winterlezingen besproken. Het cichoreiplatform was opgedeeld in drie verschillende objecten. Het chemische object was een combinatie van bodem- en contactherbiciden. Bij het geïntegreerde object maakten de contactherbiciden plaats voor mechanische technieken. Bij het mechanische object is helemaal geen chemie toegepast. Om tot een goed vergelijking te komen, is waar nodig aanvullend handarbeid ingezet.

Rendement

Het geïntegreerde object bracht zo'n 13% meer inuline per ha op in vergelijking met de chemische referentie. Het volledig mechanische object zo'n

In de verschillende ICM-objecten werden het gebruik van bodemherbiciden aan de basis gecombineerd met mechanische toepassingen.

5%, onder andere door de concurrentie van het overheersende onkruid. Als je naast deze cijfers de investering in de onkruidbeheersing plaatst, kom je tot het rendement van de strategie. Daarmee behaalde de geïntegreerde strategie het hoogste rendement (bruto-opbrengst in euro min de investering in onkruidbeheersing). Dat was € 360,- per ha meer ten opzichte van de chemische referentie. Het rendement van het mechanische object bleef achter, onder andere door het wisselvallige groeiseizoen en de beperkte rijdbare momenten. De inzet van handarbeid om tot een vergelijkbaar resultaat te komen was van grote invloed. Dat de geïntegreerde aanpak niet alleen toekomstbestendig is, maar ook de best renderende strategie vormde, is de belangrijkste conclusie. ■

Akkerranden en bankerfields

Natuurlijke plaagbeheersing stimuleren met bloemstroken

Natuurlijke plaagbeheersing is het zelfregulerende vermogen waarover elk ecosysteem beschikt om plagen onder controle te houden. Hierbij spelen natuurlijke vijanden de belangrijkste rol. Ingezaaide akkerranden of bankerfields kunnen deze natuurlijke vijanden aantrekken. Veel natuurlijke vijanden van plaaginsecten hebben, vooral wanneer ze vleugels hebben, vaak stuifmeel of nectar nodig. Bloemrijke akkerranden kunnen het gebrek hieraan in ons moderne agrarische landschap deels opheffen.

Keuzes maken

Enkel, het is nog een hele puzzel welke akkerrandmengsels er het beste kunnen worden gekozen, want lang niet alle bloemen(mengsels) zijn geschikt als akkerrand. Zo is het cruciaal dat de stroken geen problemen veroorzaken, zoals ongewenste ziekten, plagen of onkruiden. Willen bloemen een geschikte voedselbron vormen voor natuurlijke vijanden, dan moeten ze niet alleen op het goede moment beschikbaar zijn, maar moet het voedsel ook bereikbaar zijn en van de juiste samenstelling, zodat de bloemstrook aantrekkelijk is. En wil het stimuleren van natuurlijke vijanden vervolgens ook leiden tot een betere plaagbeheersing op de akker, dan zal het mengsel op tijd moeten bloeien.

Invloed van akkerranden

CZAV onderzoekt het effect van akkerranden en bankerfields al een aantal jaren in onder andere suikerbieten, uien en in de

Door het monitoren van plaaginsecten en natuurlijke vijanden krijgen we meer zicht op de effecten van akkerranden op beheersing van trips in uien.

fruitteelt. Het aantal plaaginsecten en natuurlijke vijanden wordt in de akkerrand, net naast de akkerrand en midden in het gewas gemonitord en geteld. Hierdoor krijgen we meer zicht op de invloed van natuurlijke vijanden op de tripspopulatie in uien en de luispopulatie in suikerbieten. Daarnaast wordt er gekeken naar de invloed van een bloemstrook in de boomgaard. Hoe kunnen we het natuurlijk evenwicht in de boomgaard bevorderen? Door intensief te monitoren op verschillende plekken houden we dit bij. Het uiteindelijke doel hiervan is het beheersen van plaaginsecten op een geïntegreerde wijze. Zo wordt er bijvoorbeeld gediscussieerd aan de hand van de monitoring en tellingen of het mogelijk is om met minder gewasbeschermingsmiddelen de plaaginsecten te beheersen. ■

FABulous

In het project FABulous Farmers wordt in vijf landen samengewerkt aan de ontwikkeling van robuuste teeltsystemen. Hierin is Functionele Agrobiodiversiteit (FAB) veelbelovend. Binnen dit project werken ook telers van CZAV samen met ZLTO. Zij focussen onder andere op het benutten van natuurlijke vijanden, waarbij zo min mogelijk gewasbeschermingsmiddelen worden ingezet. Er worden akkerranden en bankerfields ingezaaid met als doel dat er natuurlijke plaagbeheersing ontstaat.

Digitaal adviseren

...met CZAV Consult

Vandaag de dag wordt er zowel binnen als buiten de agrarische sector veel over data gesproken. Data spelen een belangrijke rol en gaan alleen nog maar belangrijker worden voor telers, dus ook voor CZAV. Om hierop in te spelen zijn we begonnen met de omschakeling naar een nieuw computersysteem. Voor de adviseurs en onze telers ontwikkelen we twee programma's om het werken met data makkelijker te maken.

Wat is het?

Een van de programma's heet CZAV Consult. Binnen dit programma komen alle verzamelde data samen. Om te beginnen kunnen vertegenwoordigers hun advies opstellen en kan de teler de adviezen inzien, opvolgen en registreren. Op elk moment, later in het proces, kan de adviseur weer inzien wat er allemaal al is gebeurd. Zo kunnen we een eenduidige manier van adviseren uitvoeren en voorkomen we dubbel werk. Ook kan er een controle plaatsvinden op het gebruik van middelen. Mag het advies wel? Is het interval niet te kort? Wordt de totale hoeveelheid niet overschreden? Dit komt er allemaal automatisch in. Daarnaast kan de teler makkelijker registreren, want de adviezen staan al klaar. Het enige wat een teler nog moet doen, is eventuele afwijkingen aan het advies

veranderen (bijvoorbeeld de toepassingsdatum en de taak afvinken). Daarna staat de behandeling direct geregistreerd. Naast adviseren en registreren, is het belangrijk om waarnemingen vast te leggen en open te staan voor alle andere data die gebruikt kunnen worden om de bedrijfsvoering te verbeteren. Door dit allemaal in CZAV Consult te doen, houd je één centrale plek voor alle data en middels koppelingen kunnen data van diverse partijen worden gebruikt, zodat het aansluit bij de keuze die de teler heeft gemaakt voor welk systeem dan ook.

Dubbel werk voorkomen

Om het programma optimaal te laten werken, zijn er koppelingen nodig met CHECK, diverse teeltregistratieprogramma's en andere partijen waar we data van willen laten samenkomen in CZAV Consult. CHECK is het programma dat al lange tijd meedraait binnen CZAV. Daarin maken we bouw-, bemestings- en gewasbeschermingsplannen. In de afgelopen jaren heeft CHECK zich bewezen als programma dat optimaal aansluit bij de complexe regelgeving omtrent de gebruikruimte op het boerenbedrijf. Het programma CHECK blijft dan ook de basis vormen om het bouwplan te maken en de gebruikruimte te berekenen. Het is van belang

dat dit programma goed communiceert met CZAV Consult. Zo kan het bouwplan vanuit CHECK in CZAV Consult worden ingelezen. Om nog meer dubbel werk te voorkomen, is het zelfs mogelijk om het bouwplan in CHECK in te laden vanuit RVO. Hier is wel een machtiging van de teler voor nodig. Zodra CHECK en CZAV Consult optimaal communiceren, is het ook mogelijk om op ieder moment van de dag de gebruiksruimte in te zien.

Koppelen en registreren

Voor telers die nu nog geen registratieprogramma hebben, kan CZAV Consult deze rol wellicht in gaan vullen. Telers die wel al gebruikmaken van een teeltregistratieprogramma kunnen dit programma gewoon blijven gebruiken, in combinatie met CZAV Consult. Via koppelingen is het mogelijk om CZAV Consult en bestaande registratieprogramma's te laten communiceren met elkaar. Als voorbeeld: een adviseur geeft advies via CZAV Consult. Zodra een registratie wordt bijgewerkt en/of ingevuld wordt dit ook zichtbaar in CZAV Consult.

Automatische adviezen

Naast adviseren en registreren kunnen er nog veel meer data worden vastgelegd en verwerkt. Denk hierbij aan de gegevens die een teler of adviseur opneemt tijdens een veldbezoek. Heel veel zaken worden waargenomen, zoals groei, onkruiden, ziektes en plagen. Maar in 95% van de gevallen wordt dit in de gedachte van de teler of adviseur opgeslagen. Op het moment dat deze waarnemingen grotendeels worden vastgelegd in een systeem, kunnen deze data worden gebruikt om te ondersteunen in de advisering. Zo kun je in CZAV Consult eenvoudig waarnemingen vastleggen over onkruid- of ziektedruk. Een andere manier om deze waarnemingen vast te leggen is via de scouting app van Farm21. Met een paar klikken in de app kunnen allerlei waarnemingen worden vastgelegd. Het mooie en sterke aan Farm21 is dat het bedrijf uitermate goed is in het maken van algoritmes, waardoor verbanden en adviezen automatisch kunnen worden gegenereerd. Waarnemingen kunnen dus op diverse manieren worden vastgelegd in CZAV Consult en Farm21 kan deze data goed verwerken. Door dit te koppelen kan de kracht van ieder bedrijf worden gebruikt.

Optimalisatie teelt

Farm21 beschikt ook over bodemvochtsensoren om het plaatje compleet te maken. Deze sensoren zijn laagdrempelig in aanschaf, waardoor het mogelijk is om meerdere sensoren op één perceel te zetten. Een perceel is namelijk nooit egaal en door meerdere vochtsensoren te gebruiken, krijg je een beter beeld van de vochttoestand in de grond. Daarnaast meten de sensoren ook temperatuur en RV op 10

Op het onafhankelijke dataplatform JoinData kan de teler zelf aangeven wie welke data kan inzien.

cm hoogte en wordt de neerslag bepaald (oftewel het klimaat in het gewas zelf wordt ook vastgesteld met deze sensoren). Vergelijk deze gegevens met de waarnemingen in het veld, koppel er nog een beslissingsondersteunend systeem aan en laat Farm21 de data verwerken. In de toekomst kan dit een enorme bijdrage leveren aan de optimalisatie van een teelt.

JoinData

Het is enorm belangrijk dat een teler de eigenaar is én blijft van de data die worden verzameld. Alleen de teler kan toestemming geven om de data te gebruiken, waarna uiteindelijk ook dezelfde teler voordeel kan halen uit de ingeleverde input. Om dat de waarborgen, is Farm21 aangesloten bij JoinData. JoinData is een onafhankelijk dataplatform binnen de landbouw. Op dit platform kan de teler zelf aangeven wie welke data kan inzien. ■

*Nieuwsgierig geworden naar
CZAV consult?
Jouw CZAV-adviseur vertelt
er graag meer over!*

Aandacht voor de spruitkool

In de spruitkoolteelt hebben we te maken met veel diverse insecten. Vanaf het voorjaar, waarin de spruitkoolplantjes in de grond worden geplant, tot medio oktober moet er worden gelet op onder andere aardvlo, luizen, trips, koolvlieg en witte vlieg. Vooral die laatste is in de afgelopen jaren een steeds groter uitdaging geworden. Met het huidige gewasbeschermingsmiddelenpakket is deze amper onder controle te houden in verschillende regio's.

Beheersing witte vlieg

Het middelenpakket wordt in de toekomst alleen maar kleiner. Daarom wordt er op het Spruitkoolplatform al meerdere jaren onderzoek gedaan naar alternatieve manieren om de witte vlieg, maar ook de andere insecten, te kunnen beheersen. Tot op heden is er al veel kennis opgedaan over de beheersing van de witte vlieg, maar heeft het ook veel aandacht nodig in de toekomst.

Eigen proefobjecten

Een aantal jaren terug is het Spruiten-collectief opgestart. Inmiddels is het grootste deel van de Nederlandse spruitkooltelers bij dit collectief aangesloten. Via het Spruiten-collectief kunnen de telers ook eigen proefobjecten aanleggen op het onderzoeksplatform en zo blijven ze bij als het gaat om relevante kennis en praktische toepassingen. Daarnaast heeft het collectief ook een petitie opgesteld en een korte film gemaakt waarin duidelijk te zien is hoe het gewas eruit kan zien als de huidige middelen steeds meer zullen verdwijnen. De petitie en de film zijn afgelopen april overhandigd in de Tweede Kamer.

Petitie spruitkool

In deze petitie is opgenomen dat de spruitkoolsector als doel heeft om te voldoen aan de Toekomstvisie gewasbescherming 2030. Als kanttekening is daarbij geplaatst dat het beleid veel sneller wordt gemaakt dan dat de sector qua innovaties kan bijbenen. De spruitkooltelers zien ook dat het op deze manier moeilijk wordt om een kwalitatief goed product te kunnen telen. Daarom is er ook gevraagd om extra tijd, ondersteuning, versnelde toelating van nieuwe middelen en versnelde toelating van de door telers ontwikkelde initiatieven.

Goed voorbeeld

Bovendien is er aandacht gevraagd om keuzes rondom gewasbeschermingsmiddelen niet op emotie, maar op rationaliteit te maken. Als gevolg van deze petitie is er een afvaardiging uit Den Haag eind april komen kijken op het toen net aangeplante Spruitkoolplatform. In dit geval is de petitie door de spruitkooltelers ingediend. Echter gelden deze aandachtspunten voor de gehele vollegrondsgroentesector. Wie weet doet een goed voorbeeld volgen. ■

Roetdauwschimmel ontstaat op de honingdauw die wordt uitgescheiden door de witte vlieg.

De week van...

MAART 2022

Joost van der Bol

Joost van der Bol (25 jaar) is sinds 2018 werkzaam bij CZAV als adviseur in de veehouderij. Naast het begeleiden van veehouders op veevoedingsniveau en voor ruwvoerteelt, is hij verantwoordelijk voor de ruwvoerdemovelden van CZAV. Joost adviseert in West-Brabant, Hoeksche Waard en Zeeuws-Vlaanderen. Daarnaast helpt hij thuis mee op het gemengd bedrijf met melkvee en akkerbouwgewassen.

Maandag

Ik heb 's ochtends een afspraak bij een veehouder om de resultaten van de melkcontrole te bekijken. Samen met de veehouder maak ik een ronde over het bedrijf en bespreken we de resultaten. Nadat we het vee en kuilen gezien hebben, schaven we aan de keukentafel het rantsoen nog bij. Rond het middaguur zit ik weer even in de auto en bel ik veehouders en collega's terug. Vervolgens ga ik langs bij een veehouder om het te hebben over de bemesting van gras en maïs. We bepalen de soorten en hoeveelheid mest die nodig is voor kwalitatief goed ruwvoer, waarmee we later de voerkosten kunnen drukken.

Dinsdag

Deze ochtend werk ik eerst mijn e-mails bij, en beantwoord ik telefoontjes. Vervolgens bereid ik bedrijfsbezoeken voor, waaronder eentje die ik die ochtend gepland heb staan. Deze afspraak is in de buurt: West-Brabant. De afspraak staat in het teken van het bemestingsplan voor 2022. Het bouwplan, de bodemanalyses en de kuilanalyses van de veehouder had ik al eerder ontvangen. Tijdens het bedrijfsbezoek hebben we het plan doorgenomen. Na de middag heb ik het plan definitief gemaakt en de order doorgegeven aan de binnendienst. Vervolgens heb ik me voorbereid op de volgende werkdag. 's Avonds doe ik nog wat klusjes in de bouwloods van de carnavalsvereniging.

Woensdag

Wederom blijf ik een dag in de buurt. Dit keer rijd ik naar Delta Agrifood Business (DAB) in Bergen op Zoom. Dit is een huisvestingslocatie en ontmoetingsplek voor verschillende onderwijsinstellingen, start-ups, MKB en grotere

bedrijven, waaronder CZAV. In een van de vergaderruimtes heb ik, samen met een aantal andere collega's uit de akkerbouw en fruitteelt, die dag een commerciële training. Tijdens deze dag frissen we vaardigheden op en doen we wat rollenspellen met situaties uit de praktijk. Na afloop van de training bel ik in de auto nog wat telers terug. Na het avondeten duik ik thuis de werkplaats in om laswerkzaamheden te doen.

Donderdag

Ik start de dag vanuit huis met het maken van een rantsoenberekening, omdat een veehouder te maken heeft met een wisseling van kuil. Na het versturen van de laadlijst ga ik op pad. Akkerbouwcollega Jelle Knibbe had me gevraagd mee te gaan naar een teler die wat vragen had

over kuilanalyses en bemesting van hooipercelen voor paarden. Ook al heb ik niet veel met paarden te maken, is het wel leuk om kuilen te analyseren en te helpen bij het bemestingsplan voor komend seizoen. Op de terugweg richting Brabant bezoek ik nog een aantal veehouders in de Hoeksche Waard.

Vrijdag

Na het beantwoorden van enkele e-mails rijd ik naar Zeeuws-Vlaanderen. Ik heb afgesproken bij een melkveehouder om het te hebben over de bemesting van voedergrassen en de maïsrassenkeuze. Na een korte evaluatie van de kuilen maken we een plan voor komend seizoen. Tussen de middag eet ik in de auto en bel ik klanten om afspraken te maken. 's Middags bezoek ik nog wat adressen voor de maïsrassenkeuze en bemesting. Aan het eind van de middag rijd ik terug naar West-Brabant. Rond vijf uur sluiten een aantal collega's en ik de werkweek af onder het genot van een pilsje. ■

Kom jij naar de Open Dag CZAV/Rusthoeve?

Op woensdag 22 juni 2022 vindt de Open Dag CZAV/Rusthoeve plaats. Je bent van harte welkom tussen 9.00 en 19.00 uur in Colijnsplaat. De Open Dag CZAV/Rusthoeve is hét netwerkevent voor de plantaardige sector. Ruim 2.500 bezoekers nemen deel aan workshops, interessante rondleidingen, gezelligheid, hapjes en drankjes.

Innoveren en renderen

Dit jaar is het thema 'Innoveren & renderen'. Een breed en actueel thema binnen de landbouwsector, waar alle telers nu mee te maken hebben. CZAV denkt actief mee op landelijk niveau om deze uitwerking zo haalbaar en praktisch mogelijk te maken. "Met de telers delen we onze concrete ervaring en voorzien we in deskundig advies. We hebben samen een enorme schat aan kennis en op Proefboerderij Rusthoeve vindt veel onderzoek plaats en kan van alles worden uitgetoetst. We laten niet alleen de resultaten zien, maar ook onze aanpak voor innoverend en renderend telen.", aldus Bram de Visser, coördinator van de Open Dag.

Check het rondgangenschema

De Open Dag is de perfecte kans om kennis op te doen over een bepaald gewas. Volg een rondgang die jij interessant vindt en krijg antwoord op jouw vragen. In totaal zijn er 8 verschillende rondgangen: aardappelen, graan, pootgoed, uien, suikerbieten en graszaad. Verder ligt er een Ruwwoerdemo en een themaplein 'Bodem'. Welke rondgang wil jij absoluut niet missen?

Wie wil je spreken?

Zo'n 70 standhouders zijn aanwezig om jou te voorzien van informatie. Je vindt ze over het gehele terrein: op de infomarkt en in het veld. Heb jij een brandende vraag? Dan is dit het uitgelezen moment om hem te stellen. Ook CZAV is aanwezig met een eigen stand op de infomarkt. Heb je vragen? Kom dan gerust langs bij onze stand.

Vergeet je licentiepás niet!

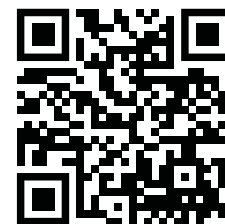
Op de Open Dag CZAV/Rusthoeve heb je de mogelijkheid om je licentie te verlengen voor het onderdeel 'Teelt' en 'Veiligheid & Techniek'. Mis je nog een bijeenkomst? Volg er dan een op de Open Dag. Zo sla je twee vliegen in een klap, want je kunt ook direct een rondgang volgen en je vragen stellen aan onze adviseurs. Voor de licentieverlening meld je je bij Helix Learning aan het foodplein. ■

Meer weten?

Scan de code
of ga naar

www.czav.nl/opendag

Spetteren of spuiten?

Sinds 1 januari 2018 is het gebruik van driftreducerende doppen in de fruitteelt verplicht. Zowel adviseurs als telers moesten wennen aan het gebruik van én de omgang met deze dop. Eén ding werd al snel duidelijk: het volume water per hectare moest ten opzichte van de gewone neveldop omhoog. Ook het opwaaien van spuitvloeistof naar de kop van de boom is verleden tijd en gaf op diverse percelen wat aantasting van schurft in de boom. Door de bovenste dophouder hoger te monteren werd dit euvel al snel opgelost.

Van conventioneel naar venturi

De bijna onzichtbare spuitkegel van deze dop was ook een reden tot wantrouwen. Daar bovenop kwam nog de kwestie van de snel verstopte doppen (zeker bij de eerste lichting venturidoppen). Vooral in de beginjaren zijn er diverse bijeenkomsten geweest om de effectiviteit van de venturidoppen aan te tonen. Met behulp van allerlei boomgaardspuiten zijn op deze bijeenkomsten, met behulp van fluorescerende stof en blacklights, de resultaten van deze boomgaardspuiten aangetoond. Daarnaast werden de verschillen tussen conventionele doppen en de venturidoppen bekeken.

Op de proef stellen

Backlights geven 's avonds een goed beeld van de bedekking op de gehele boom en de grovere druppel van de venturidop. Bovendien is duidelijk zichtbaar dat er méér middel op de boom terechtkomt (circa 25%). Met name binnen in de broek van de boom is er een goede bedekking waar de 'oude doppen' nauwelijks het blad en de vruchten bereikten. Ook aan de buitenkant van de boom waren veel bladeren nauwelijks bedekt vanwege de te fijne druppels die met de luchtstroom mee langs het blad geblazen werden.

Doppen en spuiten

Niet alleen voor de doppen, maar ook tussen de spuiten blijkt onderling veel verschil. Onder andere de spuiten met een axiaal stroom in combinatie met een luchtstroom van boven naar beneden geven een goede bedekking. De meeste telers zijn ondertussen aan deze manier van werken gewend, gebruiken iets meer water en wat minder luchtondersteuning en hebben zo een goede bedekking van het gewas.

Doelmatig werken

Bij de eerste eisen aan de venturidoppen was 75%

reductie voor de meeste middelen al voldoende. Anno 2022 voldoen voor de meeste middelen alleen nog 90% of 95% driftreductie en passen daarmee goed in een Integrated Crop Management (ICM) aanpak. Bij aanschaf van een nieuwe boomgaardspuit is het belangrijk om te letten op een driftreductieklasse van 99%. In de komende jaren zal deze eis voor steeds meer middelen gaan gelden.

Water als transportmiddel

Als aanvulling hierop is een toevoeging van Squall een beproefde methode om de drift

verder te beperken. De nieuwe generatie driftreductiedoppen geven een goede bedekking en brengen de middelen, plantversterkers en bladmeststoffen waar ze horen: op de boom. Zeker met de nieuwste venturi-spleetdop is een mooi spuitbeeld te zien en behoren verstoppingen tot de verleden tijd. Belangrijk blijft om voldoende water te gebruiken als 'transportmiddel' van bovengenoemde middelen. Elk middel vraagt weer om zijn eigen watervolume per hectare. Tot slot: water is nog steeds het goedkoopste middel om de tank mee te vullen. ■

Toevoeging van Squall is een beproefde methode om spray drift te verminderen. Bron: www.squall.nl

De meeste telers zijn ondertussen gewend aan het combineren van de bekende axiaal stroom zoals hierboven met een luchtstroom van boven naar beneden voor het geven van een goede bedekking van het gewas.

Meer weten over
driftreductie in
jouw boomgaard?

vraag ernaar bij onze
fruitspecialisten!

CZAV zoekt de samenwerking in het DAB

Twee jaar geleden startte CZAV een samenwerkingsverband met Delta Agrifood Business (DAB) in Bergen op Zoom. Het doel van dit verband is tweeledig. Enerzijds om de samenwerking aan te gaan met bedrijven uit de keten (Lamb Weston Meijer, Cosun, Rijk Zwaan en ZLTO). Anderzijds om projecten op te zetten met studenten van diverse onderwijsinstellingen (Curio en HAS) en de overheid. Daarnaast is het belangrijk om te kijken waar we informatie kunnen delen en op welk vlak we elkaar versterken. Dit alles om bij te dragen aan plantaardige agrifood innovaties.

Vier kennisteams

Onder leiding van de gemeente Bergen op Zoom zijn er vier verschillende kennisteams ingedeeld: duurzaam bodembeheer, food innovation, eiwittransitie en zero waste. Deze teams zijn bij elkaar gebracht om de ontwikkelingen in de markt te bespreken en te kijken waar men elkaar kan ondersteunen. Er is onder leiding van de teamleiders: Bram de Visser (CZAV) - bodembeheer, Anton Godschalk (Lamb Weston Meijer) – food innovation, Jurriaan Visser (CZAV) – eiwittransitie en Edwin Poisz (Cosun) – zero waste gesproken over de laatste ontwikkelingen, een bijdrage van de overheid aan de kostenstroom in de keten, de inzet en betrokkenheid van studenten in de ontwikkeling van duurzame landbouw en over hoe de verschillende partners met elkaar de samenwerking aangaan.

Duurzaam bodembeheer

Een vitale duurzame bodem is de basis voor ecologische stabiliteit en daarmee voor duurzame gewasproductie. Daarnaast draagt een vitale

en vruchtbare bodem bij aan de strijd tegen het broeikaseffect en de uitdaging om de groeiende wereldbevolking van voldoende en gezond voedsel te blijven voorzien, met behoud van het milieu en balans in ecosystemen.

Food innovation

Innoveren, creëren, inspireren en leggen van verbindingen rondom de thema's food, health en technology. Culinaire en creatief creëren diverse bedrijven nieuwe producten en recepturen. Men doet research naar nieuwe grondstoffen en het verbeteren of uitbreiden van bestaande concepten.

Eiwittransitie

Wereldwijd stijgt de vraag naar voedsel door de groei van de wereldbevolking. De huidige agricultuur bereikt haar grenzen. Op dit moment importeren we bijvoorbeeld het grootste gedeelte van ons veevoer. Om in de behoefte aan eiwitten te voorzien, zijn alternatieve productiemethoden nodig.

Zero waste

Zero waste betekent ontwerpen van producten en managen van processen om de hoeveelheid en de giftigheid van afval en materialen systematisch te vermijden en verwijderen, de hulpbronnen te bewaren en te herstellen in plaats van te verbranden en te begraven. Zero waste staat voor een wereld waarin afval niet bestaat. ■

OP NAAR DE TOEKOMST

Na diverse bijeenkomsten zijn inmiddels de eerste contouren van de samenwerking duidelijk. De gesprekken tussen de teamleiders hebben diverse nieuwe inzichten opgeleverd en men is enthousiast om de volgende stappen te zetten. De voortgangsgesprekken zijn ingepland en bij sommige teams zijn al concrete plannen opgesteld.

Iedereen moet eten

Interview Pieter Potters

Het is donderdagmiddag en Pieter Potters (26) belt vanuit de tractor. Op het land wordt op dat ogenblik vaste mest ingewerkt. Vier jaar geleden, na zijn opleiding aan de HAS Hogeschool in Den Bosch, stapte Pieter in de maatschap van zijn ouders. Op het akkerbouwbedrijf in Heerle worden pootaardappelen, consumptieaardappelen, bieten, cichorei, spinazie en boerenkool geteeld.

Risico spreiden

Van kleins af aan was Pieter al geïnteresseerd in het boerenbedrijf. "Ik hielp altijd mee 's avonds, in het weekend of wanneer ik een gaatje vrij had. Dat is nooit veranderd. De maatschap is zo ingericht dat zowel Pieter als zijn ouders het werk volledig zelf kunnen doen. "Af en toe komt er een ZZP'er helpen, maar in principe doen we zoveel mogelijk zelf. We hebben veel verschillende teelten en kunnen zo het risico en de arbeid spreiden."

Bodemmaatregelen

Op de maatschap wordt veel aandacht aan de bodem geschonken. Diverse maatregelen worden getroffen om de bodem in goede conditie te houden. Vaste mest, kalk, gips, compost en champost worden gestrooid, maar ook wordt

gelet op de zwaarte van machines om de bodem te ontzien. "Groenbemesters worden geteeld om extra organische stof toe te voegen en het bodemleven in de winter actief te houden. Als je de bodem goed onderhoudt, kan je dat in je opbrengsten terugzien."

"Als je de bodem goed onderhoudt, kan je dat in je opbrengsten terugzien."

Natuurlijk Artemis

Maatschap Potters is aangesloten bij de organisatie Artemis. Artemis is de belangenvereniging van producenten en distributeurs van biologische bestrijders en bestuivers, gewasbeschermingsmiddelen van natuurlijke oorsprong en biostimulanten. "Wij als boeren dragen via CZAV aandachtspunten aan die we tegenkomen in de teelten. Daarna doet Artemis navraag bij producenten van biologische

gewasbeschermingsmiddelen. We ontvangen een aantal middelen, die we vervolgens testen. Het is een mooie wisselwerking van kennis tussen ons, CZAV en Artemis. Zo komen we erachter wat de beste manier is om een bepaald middel in te zetten.”

Nog meer testen

Vorig jaar testte Pieter verschillende middelen waaronder een biologisch middel op basis van knoflook tegen ritnaalden. “Door de knoflooklucht kunnen de ritnaalden de aardappelen niet meer ruiken. Het gevolg is dat ze minder naar boven komen en dus niet in de aardappelen gaan zitten. Het middel tegen ritnaalden biedt het meeste perspectief. De andere middelen komen vaak uit de tuinbouw en dat geeft een andere baten-kostenverhouding. Nu is het zaak om middelen weg te strepen en verder te gaan met de middelen die goed werken, maar ook rendabel zijn.”

Kansen en bedreigingen

In de landbouw brengen de huidige veranderingen zowel kansen als bedreigingen met zich mee. “De trend is dat er veel landbouwgrond een andere bestemming krijgt. Als boer investeer je en richt je je land zo goed mogelijk in, maar er kan ook iemand komen die andere plannen heeft. Dat is iets waar ik me zorgen om maak.” Anderzijds zijn er volgens Potters ook kansen voor de Nederlandse landbouw. “Iedereen moet eten, dus de vraag naar voedsel zal altijd blijven. Bovendien staat Nederland bekend in het buitenland om zijn goede en veilige producten. Ik denk dat we in dat opzicht een sterke positie hebben en dat moeten we zo houden.”

Belangenbehartiging

Nadat Pieter afstudeerde, begon hij direct te werken in het bedrijf. Toch wilde hij meer meekrijgen van andere bedrijven en sectoren. Daarom is hij in het bestuur bij AJK West-Brabant gegaan. “Tijdens de wintermaanden en in het voorjaar organiseren we excursies en avonden. Die avonden zijn vooral erg leerzaam en bedoeld om ideeën uit te wisselen. In Brabant kennen we zowel klei- als zandgrond en we hebben diverse sectoren, daardoor kan je veel van elkaar leren. Hoe leuk is het als een veehouder bijvoorbeeld eens in de kassen op bedrijfsbezoek

gaat. Dan ontstaat er ineens een ander soort gesprek.”

In het verschiet

Pieter is samen met zijn ouders druk in de weer om het boerenbedrijf verder te optimaliseren. Zo wordt er geëxperimenteerd met druppelslangen in de aardappelen. “We willen alvast kijken wat het doet en of er meer opbrengst te halen is. Verder zullen de teelten in de toekomst meer aandacht gaan vragen door extremere weersomstandigheden en inkrimping van het middelenpakket.” ■

Wat is het belang van een gezonde bodem?

Een gezonde bodem is de basis voor een gezond gewas en uiteindelijk voor het rendement van het gewas. De bodemvruchtbaarheid bestaat uit verschillende aspecten: biologische, fysische en chemische bodemvruchtbaarheid. Bij de biologische bodemvruchtbaarheid gaat het om bodemleven zoals schimmels, bacteriën en aaltjes. Onder fysische bodemvruchtbaarheid verstaan we structuur en vochtleverend vermogen. Bij de chemische bodemvruchtbaarheid gaat het vooral over de voedingsstoffen in de bodem zoals macro-, (stikstof, fosfaat, kali), meso-, (magnesium, calcium, zwavel) en sporenelementen (mangaan, zink, borium). De biologische, fysische en chemische bodemvruchtbaarheid kunnen niet apart van elkaar worden gezien, maar hebben gezamenlijk te maken met de vruchtbaarheid van de bodem. Zorg daarom dat alle aspecten op orde zijn om de bodem vruchtbaar te houden.

Brandstof voor de bodem

Een begrip dat ook met bodemvruchtbaarheid te maken heeft, is organische stof. Waarom is organische stof belangrijk voor de bodemvruchtbaarheid? Organische stof zorgt namelijk voor verbetering van structuur en leidt tot meer vochtvasthouding in de bodem. Deze twee punten hebben met het fysische deel van de bodem te maken. Ook levert organische stof voeding voor het bodemleven, dat heeft met het biologische deel van de bodem te maken. Bovendien houdt organische stof de aanvoer van mineralen in stand. Door de afbraak van organische stof komen er mineralen

bij, wat chemische bodemvruchtbaarheid versterkt. Organische stof kun je op verschillende manieren aanvoeren: via gewasresten, groenbemesters en organische mest.

Stabiel versus labiel

In organische stof maken we een onderscheid tussen stabiele en labiele organische stof. Labiele organische stof is snel afbreekbare organische stof. Deze vorm is ongeveer in één jaar afgebroken en zorgt op korte termijn het meest voor vrijkomende mineralen. De stabiele organische stof doet er veel langer over om af te breken. Het verschil in afbraak heeft te maken met de C/N-verhouding. Stro heeft een C/N-verhouding van 75 en bladrammenas heeft een C/N-verhouding van 20. Dit houdt in dat stro minder makkelijk verteert dan bladrammenas. Stro heeft dus meer stabiele organische stof dan bladrammenas. Bij bladrammenas komt stikstof makkelijker vrij dan bij het stro, omdat er meer labiele organische stof in zit. Het is van belang om de bodem diverse soorten organische stof te geven met verschillende C/N-verhoudingen. Hierdoor krijgt de bodem divers voedsel aangeboden waar allerlei soorten bodemleven van kunnen profiteren. ■

De blauwe laag is een indicatie van verdichting. Omdat er weinig zuurstof bij kan komen is het bodemleven in deze laag ook minder actief.

Age Group	Percentage
18-24	15%
25-34	20%
35-44	25%
45-54	20%
55-64	15%
65-74	10%
75-84	5%
85+	5%

Een gezonde bodem is belangrijk om een gezond gewas te telen. Stel je hebt een plek in het perceel waar de gewassen wat minder goed groeien. Dan is het van belang om een profielkuil te graven. Hierdoor kun je zien of de organische stof goed verteerd wordt. Als er nog onverteerde organische stof in de grond aanwezig is, kan dat aangeven dat er minder activiteit van bodemleven aanwezig is. De geaccrediteerde bodemadviseurs van CZAV helpen je graag om een passende oplossing te vinden.

Veiligheid op het boeren erf

Veiligheid staat op nummer 1. Een bekende slogan op elk bedrijf. Dit geldt uiteraard ook voor bedrijven in de agrarische sector. Bij veiligheid op het boeren erf wordt vaak gedacht aan het voorkomen van ongelukken. Maar het gaat verder dan dat. Ook hygiëne, landbouwverkeer en criminaliteit hangen samen met dit onderwerp.

Ongevallen

Op boerenerven gebeuren elk jaar nog steeds te veel ongelukken. Jaarlijks vinden er zo'n 15 ongevallen met dodelijke afloop op het boeren erf plaatsvinden. Vaak zijn deze ongevallen te voorkomen. Onveilige situaties zit hem in kleine dingen zoals struikel- en valgevaar op het erf, slechte bereikbaarheid en slechte staat van silo, los- en ontluuchtungsbuizen.

Hygiëne

Goede hygiënemaatregelen verminderen de kans op verspreiding van ziekten in de stallen. Dit kan zijn door ervoor te zorgen dat de dieren niet ziek worden, maar ook een gezonde voeding en comfort spelen hierin een belangrijke rol. Ook ongedierte vormt een risico op stal. Houd voertonnen gesloten en voorkom stilstaand water om knaagdieren en insecten tegen te gaan.

Landbouwverkeer

Landbouwverkeer is een belangrijk onderdeel dat bijdraagt aan de veiligheid op het boeren erf, maar ook daarbuiten op de openbare weg. Met de graanoogst in het vooruitzicht is het belangrijk om zowel de veiligheid van het landbouwverkeer als die van de weggebruiker te verbeteren. Voorkom overbelading en daarmee een morsing onderweg. Dat is niet alleen zonde van het kostbare product, maar ook een direct risico voor fietsers, brommers en motoren.

Criminaliteit

Freek Pecht is eenheidscoördinator synthetische drugs bij de Politie Zeeland-West-Brabant. Hij houdt zich bezig met de opsporing en bestrijding van dit thema en is sindsdien bij meer dan 100 ontmantelingen van drugslaboratoria aanwezig geweest. Hij beantwoordt drie belangrijke vragen.

Wat verstaan we onder verdachte situaties?

"De ligging van agrarische bedrijven in het buitengebied is erg aantrekkelijk voor criminelen. Buren liggen vaak op grote afstand, en eventuele vrijgekomen drugsgeuren vervliegen snel. Aan de buitenkant kun je niet altijd zien wat er in een

pand gebeurt, maar er zijn een aantal signalen, die kunnen wijzen op een hennepkwekerij of drugslab: afgeplakte ramen en deuren die altijd dicht worden gehouden, het pand maakt een verlaten indruk, vreemde geuren of stankoverlast, wateroverlast of vochtproblemen, condens op de ramen, beveiligingscamera's die er eerder niet hingen en zoemend of ronkend geluid van ventilatoren."

"De ligging van agrarische bedrijven in het buitengebied is erg aantrekkelijk voor criminelen."

Hoe kunnen boeren voorkomen dat criminele activiteiten op hun erf plaatsvinden?

"Wil je je woning, bedrijfspand, schuur, stal of loods verhuren? Start met een toetsing van de huurder. Vermijd vriendendiensten en maak gebruik van een goede verhuurovereenkomst waarin staat vermeld dat op het gebruik in samenwerking met een onder de Opiumwet gegeven verbod, een boete

staat naast ontbinding van de huurovereenkomst. Hierdoor zijn de afspraken en informatie altijd terug te halen. Als je het pand verhuurt, is het belangrijk dat je een foto of kopie van het identiteitsbewijs maakt en je geen contante betalingen accepteert, maar de huur laat overmaken via de bank. Heb je alle afspraken op een rijtje, leg ze dan ook direct vast op papier."

Waarom is het belangrijk om iets verdachts te melden?

"Wat is slim om te doen als er wél ongevraagd mensen op je erf komen? Noteer kentekens, maak foto's en onthoud hoe de personen eruitzien. Vraag rond in je omgeving wanneer je het niet vertrouwt. Wie kent ze? Zijn ze ook al bij de burens geweest? Waarschuw ook de buurt bijvoorbeeld via een WhatsApp-groep. En doe vervolgens een melding bij de politie. Ook als je de huurder niet meer vertrouwt - belangrijk is dat je het zelf meldt. Zelf iets direct melden is veel beter, dan wanneer je achteraf als verdachte in een onderzoek terechtkomt." ■

Meld Misdaad Anoniem

Zie je verdachte situaties in jouw omgeving, herken je de signalen of ben je benaderd door criminelen? Signaleren is de eerste stap. Opvolging is de manier om samen voor een veiliger buitengebied te zorgen. Meld een verdachte situatie anoniem via Meld Misdaad Anoniem: 0800 – 7000 (gratis) of ga naar www.meldmisdaadanoniem.nl. Dit is een onafhankelijk meldpunt waar je zonder vermelding van naam, telefoonnummer of (IP-)adres informatie kunt geven.

Praktische technieken voor bollentelers

De bloembollensector staat bekend als innovatieve sector. Enkele mooie voorbeelden uit het verleden zijn: de teelt in netten en de ontwikkeling van de kopmachine. Door de samenwerking met partners binnen CropSolutions zijn onze adviseurs onderdeel van een uitgebreid kennisnetwerk toegespitst op de bloembollenteelt en de mechanisatie die daarbij hoort.

Innovatie in de praktijk

In flow schuimen is een nieuwere innovatieve ontwikkeling die verder is uitgewerkt als toepassingstechniek en inmiddels opgang heeft gevonden in de praktijk. Het in flow schuimen is een goed voorbeeld van hoe de bollensector werkt aan reductie van emissie van

De in flow schuimmachine die beschikbaar is bij CZAV.

gewasbescherming met behoud van kwaliteit. Deze reductiebeperking is van belang voor het behoud van voldoende actieve stoffen in de toekomst.

Behoud eindresultaat

In flow schuimen is een doorontwikkeling van het pers schuimen. Pers schuimen was al een stap voorwaarts, maar ook hierbij werd het fust meebehandeld. Bij in flow schuimen worden alleen de bollen behandeld en niet het fust. De laatste jaren is er veel onderzoek gedaan in de bollenteelt naar de bolbehandeling middels in flow schuimen. Dit onderzoek laat zien dat er een reductie van middelengebruik van gemiddeld 25% mogelijk is met behoud van eindresultaat. Bij het schuimen wordt gebruikgemaakt van Tulipfoam. Deze formulering is veilig en efficiënt.

Handvatten emissiebeperking

In het najaar was er bij CZAV (in samenwerking met CAV Agrotheek) een in flow schuimmachine beschikbaar en zijn er verschillende partijen tulpen behandeld in Zuidwest-Nederland. Naast tulpen zijn er ook al goede ervaringen bij de bolbehandeling van lelies. Dit is een van de technieken die telers handvatten geeft voor emissiebeperking en verduurzaming van de teelt. Naast de bolontsmetting loopt er ook een onderzoek naar vuur- en insectenbeheersing. Er zijn goede resultaten behaald met de inzet van biostimulanten in combinatie met chemie. ■

Heb jij interesse om
komend seizoen bollen
in flow te schuïmen?

Neem dan contact
op met onze
bloembollenspecialist
Hanko Blok.

Distributiemodel van 1.0 naar 3.0

De manier waarop CZAV ervoor zorgt dat de producten voor alle telers beschikbaar zijn, het distributiemodel, is een dynamisch vraagstuk. Wat vandaag passend is, kan morgen door allerlei in- en externe ontwikkelingen aanpassing nodig hebben. Elke dag kijken we wat er speelt en maken we passende beslissingen voor de toekomst.

Van decentraal naar centraal

Vele jaren had CZAV een decentraal model met vestigingen in de regio. Gaandeweg veranderde de voorkeur van de leden: bestellen in plaats van afhalen. Ook werd het door specialisatie van teelten steeds duurder om een volledig assortiment op elke vestiging aan te houden. Daarom werd vijf jaar geleden tot distributie 2.0 besloten. Regionale vestigingen zijn gaandeweg gesloten, met Wemeldinge en Waterlandkerkje afgelopen jaarwisseling als slotstuk. Een centrale distributie vanuit Dinteloord met leveringen rechtstreeks op het erf is ervoor in de plaats gekomen.

Distributie 2.0:

Een centrale distributie met leveringen rechtstreeks op het erf!

Op tijd geleverd

Begrijpelijke zorgen werden gedeeld: "Krijg ik wel op tijd wat ik nodig heb?". We hebben ondertussen bewezen dat het ons lukt om in alle zuidwestelijke regio's tweemaal daags te leveren. Zeven bakwagens, drie transportbussen en een gloednieuwe wipkar-combinatie worden naar behoefte dagelijks ingezet. Aangevuld met chartertransport wanneer de afleverhoeveelheden daar om vragen. Nieuw geïntroduceerde computerprogramma's helpen ons hierbij. Onze bestelmodule op Mijn CZAV en de CZAV-app zijn niet meer weg te denken. Zo krijgen we de bestellingen vlot in onze systemen. Vervolgens komen deze bestellingen in een routeplanprogramma dat de belading en rit van een bezorgauto regelt en een Warehouse Management Systeem (WMS) dat de voorraden en het klaarzetten van de bestellingen beheert.

Nieuwe aanpak

Uitventen werd bezorging, vervolgens logistiek en tegenwoordig heet het supply chain management. Woorden waaraan je voelt hoe goederenbewegingen en gegevensstromen in de loop der jaren internationaler en complexer

CZAV-app

Plaats een bestelling op een moment dat het jou uitkomt met de CZAV-app. Je kunt zelf makkelijk een afleveradres selecteren en retourneren via de app opgeven.

Wij zorgen dat je bestelling snel en vakkundig wordt geleverd.

zijn geworden. Tegenwoordig zijn meststoffen- en gewasbeschermingsleveranciers niet alleen mondiaal gevestigd, maar zijn ze ook afhankelijk van grondstoffen van over heel de wereld. De diversiteit aan artikelen en artikelvarianten neemt toe. CZAV heeft voorraden en werkt in productie en uitlevering samen met meerdere zelfstandige, gespecialiseerde bedrijven.

Speelveld verandert

Registreren, samen met menselijke beoordeling of beslissing alleen, gaat in dit speelveld oit tekortschieten. De sleutels naar de toekomst zijn: gedetailleerde historische informatie, overzicht over het speelveld en op basis daarvan gedegen master- en detailplanning. De vraag "Wat denken we dat er volgende week van ons wordt verwacht?"

kan nu aan de orde zijn, maar zal op niet al te lange termijn worden overvleugeld door: "Hebben wij de prognose voldoende afgedekt dat grondstoffen en verkoopartikelen op het juiste moment beschikbaar zijn en worden opslaglocaties niet overvuld?"

ERP-systeem

Deze vraag is de basis van distributie 3.0, de intensivering van de samenwerking van commerciële productverantwoordelijken en alle afdelingen onder de tak supply chain. We prognosticeren de toekomst, voeren de noodzakelijke transacties uit en kijken terug op wat we hebben gedaan. CZAV heeft hierop geanticipeerd door het oude vertrouwde AS400 computersysteem uit te gaan faseren en een Enterprise Resource Planning (ERP) systeem te implementeren eind dit jaar.

Uitgebreide bezorgservice

De functie van de vestiging Wemeldinge en Waterlandkerkje is anders geworden. De afgifte van goederen kwam te vervallen. Ruim 50% van de bestellingen komen op digitale wijze bij ons binnen. In verband met toename van het bezorgen van goederen is er sprake van sterk afnemende afhaalactiviteiten op onze vestigingen. CZAV kent sinds enige jaren een uitgebreide bezorgservice. Wij leveren snel en betrouwbaar bij jou op het bedrijf. Zo kun jij je blijven concentreren op je werk op het land.

Distributie 3.0

Het moderne agrarisch bedrijf van onze telers verwacht deze technieken van ons. Vanuit jouw behoeften kijken we naar efficiëntie, effectiviteit en naar optimale productbeschikbaarheid tegen de laagste toegevoegde kosten. Hiermee sluiten we aan op de ontwikkelingen in jouw bedrijf en gaan we samen de toekomst in. Ga je veel merken van distributie 3.0? Waarschijnlijk niet. Het is ons model om ervoor te zorgen dat jij je vol vertrouwen kunt richten op wat relevant is: het rendement van je eigen bedrijf. ■

Gewasbescherming op de grens

Wetgeving rondom gewasbescherming is een complex gegeven. Grenslandbouwers moeten op de hoogte zijn van de wetgeving in twee verschillende landen, wat het nog veel ingewikkelder maakt. In het kader van het Euregio-Scheldemonde project 'Gewasbescherming op de grens' werd, op initiatief van de provinciale overheden, een onderzoek uitgevoerd door de projectpartners CZAV, PCG en Inagro naar de uitdagingen die grenslandbouwers ondervinden bij het toepassen van gewasbescherming aan beide zijden van de grens.

Resultaten bevestigingen

Uit de afgenomen interviews kwamen zowel de positieve zaken als de knelpunten naar voren. De grootste verschillen bevinden zich op het vlak van erkenningen en middelen in beide landen en de wetgeving over driftreductie, drukregistratie, teeltvrije zones en twee systemen voor de licentieverleningen.

Verlengen van de fyto- of spuitlicentie

Om bespuitingen uit te voeren in Nederland heb je een licentie nodig. Voor hetzelfde werk in België is een fyto-licentie vereist. Voor grenslandbouwers betekent dit dat zij beide licenties nodig hebben als

ze zelf de bespuitingen willen uitvoeren aan beide grenszijden.

Het aantal benodigde opleidingen voor het verlengen van de Belgische fyto-licentie is afhankelijk van de graad. Heb je een P1, P2 of een P3 fyto-licentie? Dan zijn er respectievelijk 2, 4 of 6 navormingen vereist. Een fyto-licentie is 6 jaar geldig en wordt automatisch (of na betaling bij P3 of NP) verlengd indien er genoeg navormingen gevolgd zijn. Informatie over de fyto-licentie vind je terug op de website van de Vlaamse overheid.

Ook in Nederland dienen een aantal kennisbijeenkomsten gevolgd te worden om de licentie geldig te houden en een examen te vermijden. Voor de licentie 'Uitvoeren Gewasbescherming' moet je vier kennisbijeenkomsten volgen waarvan minimaal een met het thema 'Veiligheid en Techniek'. Voor de licentie 'Bedrijfsvoeren Gewasbescherming' zijn dit er eveneens vier, maar minimaal een met het thema 'Veiligheid en Techniek' en minimaal een met het thema 'Teelt'. Een licentie is vijf jaar geldig. De verlengingsbijeenkomsten voor een licentie staan vermeld op de website van Bureau Erkenningen of de website van CZAV.

Wetgeving varieert tussen beide landen

In België zijn er verschillende driftreductieclasses voor neerwaartse (50%, 75% en 90%) en zijwaartse bespuitingen (50%, 75%, 90%, 99%). Standaard is het verplicht gebruik te maken van een 50% driftreducerende techniek bij iedere bespuiting. Volgens het etiket kunnen echter hogere driftreductieclasses vereist zijn om het middel te mogen gebruiken. Een kantdop is in België niet verplicht. De erkende driftreducerende technieken kan je terugvinden op de website van Fytoweb.

In Nederland definieert men standaard vier driftreductieclasses: 50%, 75%, 90% en 95%. Hier is het verplicht een spuittechniek toe te passen die de drift met ten minste 75% tot 90% reduceert ten opzichte van de vastgestelde referentietechniek. Veel middelen hebben daarnaast nog aanvullende maatregelen op het etiket staan, waarbij bijvoorbeeld 90% of zelfs 95% driftreductie nodig is. In tegenstelling tot België is het in Nederland wel verplicht gebruik te maken van een kantdop en een drukregistratiesysteem. Onder bepaalde voorwaarden is dit laatste niet vereist, de lijst van deze voorwaarden alsook de lijst met erkende driftreducerende doppen (DRD-lijst) en driftreducerende technieken (DRT-lijst) is terug te vinden op de website van Helpdeskwater.

Wat heel het gegeven extra bemoeilijkt, is dat spuittechnieken en/of spuitdoppen niet altijd dezelfde driftreductieklasse hebben in beide landen. Dat maakt het voor een grenslandbouwer erg complex om de juiste spuittechniek te selecteren.

Voor een grenslandbouwer is het zeer complex om de juiste spuittechniek te selecteren. Spuittechnieken en/of spuitdoppen hebben namelijk niet altijd dezelfde driftreductieklasse in beide landen.

In België geldt steeds een minimale spuitvrije zone van een meter langs waterlopen voor neerwaarts gerichte bespuitingen en drie meter voor verticale bespuitingen. Naast de minimale spuitvrije zone hebben heel wat producten een grotere bufferzone op het etiket. Deze laatste bufferzone mag verkleind worden als driftreducerende technieken worden gebruikt.

Aan de Nederlandse zijde ligt de wetgeving rond teeltvrije zones enigszins anders. Hier hangt het af van het geteelde gewas op het perceel. Bij gewassen als aardappelen, uien, wortelen en bloembollen

geldt sinds 2017 een teeltvrije zone van minimaal anderhalve meter breed. Wie een techniek gebruikt met tenminste 90% driftreductie, kan een teeltvrije zone van een meter aanhouden. Voor gewassen als suikerbieten, granen, graszaad en maïs geldt naast oppervlaktewater een teeltvrije zone van tenminste een halve meter. In de fruitteelt, waar zijwaarts gespoten wordt, geldt een minimale teeltvrije zone van vier en een halve meter. Hier is drie meter voldoende bij het gebruik van biologische gewasbeschermingsmiddelen of 90% driftreductie. ■

Meer bereiken in de ledenraad

CZAV is een agrarische coöperatie met een ledenraad, een raad van commissarissen en een bestuur/directie. De ledenraad is het hoogste orgaan binnen de coöperatieve vereniging en vormt de algemene vergadering. De ledenraad wordt gekozen door leden tijdens de ledenvergadering. Tijdens deze vergadering, die één keer per jaar wordt gehouden, wordt een toelichting gegeven op de jaarrekening en komen actualiteiten aan bod.

De ledenraad vergadert ongeveer vier keer per jaar. Tijdens één van die vergaderingen wordt de jaarrekening vastgesteld en het jaarverslag besproken. Tijdens de Algemene Ledenvergadering wordt de ledenraad gekozen. In de zomer gaat de ledenraad op excursie.

De leden van de ledenraad zijn de formele vertegenwoordiging van de eigenaren, de boeren, van de coöperatie. De ledenraad levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van CZAV van de zuidwestelijke coöperatie naar het huidige CZAV: actief in drie provincies, met een sterke aanwezigheid in Nederland en België met diverse deelnemingen en samenwerkingsverbanden. Daarnaast ligt de focus op het bewaken van het boerenbelang en het mede tot stand brengen van een duidelijke visie en strategie. ■

Wil jij ook mee beleid bepalen?

Lijkt het je leuk om mee te bepalen over o.a. de toekomst van onze coöperatie? Heb je bestuurlijke ervaring en ben je op de hoogte van wat er speelt op het gebied van landbouw? Dan ben jij wellicht dé juiste kandidaat voor onze ledenraad.

Heb je vragen, wil je je kandidaat stellen of heb je een kandidaat op het oog? Neem dan contact op met jouw CZAV-adviseur of stuur een e-mail naar secretariaat@czav.nl.

Plantaardige eiwitten van eigen bodem

Het maatschappelijk debat rondom voedselproductie groeit. Steeds meer vragen over onze voedselzekerheid en een duurzame voedselproductie van zowel producent als consument hebben geleid tot een nieuw platform: Plant Pulse.

“Dit platform is...”

opgericht om de consument te verbinden met de herkomst van hun voeding”, vertelt Jurriaan Visser, manager Granen, Zaden en Peulvruchten bij CZAV. “Op het platform zijn om die reden verhalen van telers te lezen over wat zij doen aan duurzaamheid, voedselveiligheid en het op peil houden van de voedselproductie. Tegelijkertijd laten we ook zien waar een teler tegenaan loopt. Onze columnisten boer Bastiaan van ‘Boer zoekt Vrouw’ en de

Hoeksche boerin Trudy vertellen hierover. Hoe kunnen zij er bijvoorbeeld voor zorgen dat er ook in de toekomst voldoende voedsel geproduceerd kan worden.”

Op dit moment...

is er nog een afstand tussen de teler en de consument, gaat Visser verder. “Wanneer de consument in de supermarkt loopt, beseft deze vaak niet dat de bonen in een potje HAK van de akker komt en door een boer is geproduceerd. Over het algemeen heeft de consument dus geen idee waar zijn of haar eten vandaan komt en welke reis het daarvoor heeft afgelegd. Ook zijn er mensen die actief de natuur ingaan en langs akkers komen en dan nog niet doorhebben dat wat daar groeit uiteindelijk door hen wordt gekocht in de supermarkt of bij de bakker. We willen dus een brug slaan tussen de Nederlandse teler en de consument.”

“Zo laten we bijvoorbeeld zien waar de Nedertarwe van Royal Koopmans vandaan komt, door welke telers dit wordt geproduceerd en deze telers laten we aan het woord. Niet alleen telers van Nedertarwe komen aan bod, maar ook ander

Op het platform Plant Pulse zijn onder andere de columns van de Hoeksche boerin Trudy de Jong te lezen.

projecten zoals het Zeeland Bonenland project, waar de teelt van veldbonen wordt gebruikt voor vleesvervangers. Een derde voorbeeld dat we uitlichten zijn de bonen voor HAK, geteeld onder het PlanetProof-certificaat. Telers die voor HAK en Royal Koopmans leveren moeten aan zeer strenge voorwaarden voldoen en de inspanning die telers hiervoor leveren willen wij graag laten zien aan de consument om zo bewustwording te creëren over waar het voedsel vandaan komt. In de vorm van verhalen van telers kunnen we vertellen hoeveel moeite gedaan is om de consument van een zo goed mogelijk product te voorzien."

De burger vraagt...

om duurzaam en lokaal eten. "Maar daar hangt een prijskaartje aan. Bewustwording van de herkomst van het voedsel, en het proces wat hierachter zit, kan duiden waarom een consument een bepaalde prijs betaalt in de supermarkt. We willen de bezoekers van het platform meenemen door de seizoenen en de werkzaamheden van de telers die daarbij horen. Wat groeit waar en vooral ook wanneer? Niet alleen gaan we met de telers in gesprek over het voedsel, maar ook de afwegingen om bijvoorbeeld kunstmest te gebruiken en waarom een teler gewasbeschermingsmiddelen gebruikt of daarvoor alternatieven inzet. Elke overweging die een teler maakt en de redenering daarachter wordt door ons uitgelicht op het platform om zo consument en teler dicht bij elkaar te brengen. Met het uiteindelijke doel om de consument bewuster te maken van zijn keuze in de supermarkt en hen te kunnen overtuigen om wat vaker voor het product te kiezen waar hij of zij van weet waar het vandaan komt en welke keuzes de teler daarvoor heeft gemaakt. We hopen dat dat mensen ook aanspoort tot meer duurzame keuzes en een eerlijke prijs voor de teler." ■

Bezoek het platform op

www.plantpulse.nl

of ga er snel heen door
de code te scannen!

Veehouderij allerlei

Ook dit seizoen is er veel belangstelling voor de zaai van stokbonen in combinatie met snijmaïs. Afgelopen jaren heeft CZAV en AgruniekRijnvallei veel ervaring opgedaan in de praktijk door demovelden aan te leggen. Hieruit blijkt dat de bonen het best op schone onkruidvrije en kalkrijke grond gezaaid kunnen worden die tevens goed ontwaterd en gedraineerd is. De beste resultaten worden behaald wanneer de bonen op een later moment en apart van de snijmaïs worden gezaaid. In de tussentijd kan een geschikte bodemherbicide worden toegepast voor een geslaagde onkruidbeheersing. Het voordeel van de toepassing van stokbonen is onder andere de stikstofbinding, waarmee kunstmest kan worden bespaard. Bovendien geeft het hogere eiwitgehalte (van 90 gram per kilo droge stof) een besparing op de aankoop van soja of andere eiwitrijke grondstoffen. Bovenstaande is een van de ontwikkelingen in de ruwvoerteelt waar CZAV zich op toelegt.

JaKOEzi

Sinds vorig jaar is er een warmwaterkoebad oftewel een 'Jakoezi' te huur in Meliskerke. Eigenaar Andries Boogaard brengt deze op afspraak naar het bedrijf om koeien met melkziekte sneller op de been te krijgen. Melkziekte (ook wel kalfziekte of hypocalcemie) is een stofwisselingsziekte die optreedt na het kalven, waardoor de koe te weinig calcium beschikbaar krijgt. Hierdoor is de spierwerking vermindert en heeft de koe onvoldoende kracht om te gaan staan. Door middel van het warme water en opwaartse druk van het koebad

Bij Andries Boogaard uit Meliskerke is deze 'JaKOEzi' te huur. Koeien met melkziekte kunnen door dit bad sneller op de been gebracht worden.

is er eerder resultaat in combinatie met een directe behandeling: het toedienen van extra calcium via een infuus of drench. De ziekte is vaak te voorkomen met een uitgebalanceerd droogstandsrantsoen met beperkt kali en calcium.

Meer weten?

Heb jij belangstelling om deze behandeltherapie te gebruiken? Neem dan contact op met een van onze veehouderijspecialisten. Voorlopig is het koebad alleen te huur in regio Walcheren en delen van Zuid- en Noord-Beveland. ■

SORGHUM

Tijdens de ruwvoerstudieclub bij familie Verbree in Zierikzee is het voeren van sorghum besproken. Dit structuurrijke gewas is droogteresistent en kent een hoge stikstofefficiëntie. De voederwaarden VEM, eiwit en zetmeel liggen tussen gras en maïs en de drogestofopbrengst is in droge jaren vergelijkbaar met snijmaïs. De gezondheid van het vee wordt door het oliehoudende zaad uit de bloem positief beïnvloed. Door veredeling en mogelijk drogere zomers lijkt dit een veelbelovend gewas.

Even voorstellen... Jeroen Risseeuw

Wie ben je?

"Ik ben Jeroen Risseeuw (29 jaar), akkerbouwer in IJzendijke, gelegen in West-Zeeuws-Vlaanderen. Op de zeelei met een afslibbaarheid van 25 - 65% hebben we een gangbaar akkerbouwbedrijf met suikerbieten, granen, graszaden, consumptieaardappelen, uien, vlas en bruine bonen. Naast akkerbouwer ben ik een vast tijdsbestek actief in de techniek voor elektromechanische toepassingen."

Hoe ben je bij de jongerenraad gekomen?

"Op het akkerbouwbedrijf is CZAV een van onze leveranciers. Drie jaar geleden kreeg ik de mogelijkheid om deel uit te maken van de jongerenraad. Als lid van de jongerenraad vind ik het dan ook leuk om inbreng te hebben in de coöperatie. Je krijgt als jongere een 'kijkje in de keuken'. Het is een perfecte manier om als jongere inbreng te hebben en/of kritisch te zijn op ontwikkelingen binnen CZAV. Het geeft voldoening om hier een steentje aan bij te dragen."

Je bent begin dit jaar voorzitter geworden. Wat verandert er voor jou?

"Vorig najaar ben ik gevraagd om de rol als voorzitter op mij te nemen. Afgelopen winter heb ik het stokje

van Rob Luysterburg (voormalig voorzitter) mogen overnemen. Ik merk dat ik nog meer betrokken ben bij de coöperatie en daarnaast is het van belang goede sturing aan de jongerenraad te geven. Ik vind het belangrijk om samen als jongerenraadsgroep te 'coöpereren'. Samen sta je sterker en komt een jongerenraad mooi tot uiting."

Welke onderwerpen vind je belangrijk?

"Afgelopen jaren hebben we de warmste, koudste, droogste en natste jaren gehad. Tegelijkertijd is er veel dynamiek en veel gaande in de agrarische sector en om ons heen in de wereld. Ook neemt de wet- en regelgeving op bedrijven beetje bij beetje toe. Stijgende kosten in de teelt kunnen ertoe leiden dat het rendement op teelten (nog méér) onder druk komt te staan. Dit kunnen kansen en/of bedreigingen zijn, waarbij het belangrijkste is dat kansen omgezet worden in uitdagingen. Onderwerpen als geopolitiek, energie- en eiwittransitie, data en gewasbescherming dragen hier zeker aan bij en worden steeds bepalender in de gemiddelde bedrijfsvoering en hoe bedrijfsvoering eruit komt te zien. Deze onderwerpen staan dan ook op de jongerenagenda voor komend seizoen."

Waarom zouden jongeren zich moeten aansluiten bij CZAV?

"De jongerenraad heeft als doel om al dan niet gevraagd, de ledenraad en het management te adviseren en/of te informeren. Het is leerzaam om tijdens vergaderingen over diverse (actuele) onderwerpen met andere jonge ondernemers uit verschillende windstreken te sparren. Tijdens het kennis delen en vergaren op vergaderingen, leer je ook nieuwe mensen kennen. Ideeën van jongeren kunnen door middel van de jongerenraad in de coöperatie meer aandacht krijgen."

Hoe besteed je jouw vrije tijd het liefst?

"Naast de akkerbouw ligt techniek mij nauw aan het hart. Aan betrouwbare machines en instrumenten hecht ik waarde. Buiten de werkzaamheden op de akkers wordt veel tijd in de werkplaats ingevuld door reparaties en nieuwe ontwikkelingen."

Jeroen Risseeuw, voorzitter jongerenraad CZAV

CZAV PUZZEL

kraak de code en maak kans op een Boer-opoly bordspel!

Heb je de puzzel opgelost? Ga naar www.czav.nl/puzzel en vul jouw gegevens en de oplossing in. Je kunt de oplossing inzenden tot 18 juni 2022. In de volgende editie maken wij de winnaar bekend.

		6		7	3	9		8
1		7			5		3	1
9			2			1		
			5	2	4			1
	3							
7			9	3	1		4	
		2			5			6
6	9		3			7		2
6		1	4	5		8		

OPLOSSING:

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

De winnaar ontvangt persoonlijk bericht. Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd. De prijs is niet inwisselbaar voor geld of een ander artikel.

Gerard Mangnus won de pimpelmees nestkast!

DRAAG OOK EEN STEENTJE BIJ!

Op 3 juli is het 'Plastic bag free day'.
Op deze dag wordt wereldwijd stilgestaan bij
de impact van plastic tasjes op onze omgeving
en milieu.

Ook CZAV vindt het belangrijk om bij te
dragen aan een duurzame toekomst.

Bestel daarom gratis bij ons een herbruikbare
linnen tas!

vraag de tas aan
op www.czav.nl

Oostelijke Kanaalweg 5 | 4424 NC Wemeldinge | Tel. +31 (0)113 62 90 00

Postbus 402 | 4460 AV Goes | www.czav.nl